Carl Gottfried Helvig

Av Olof P Berg

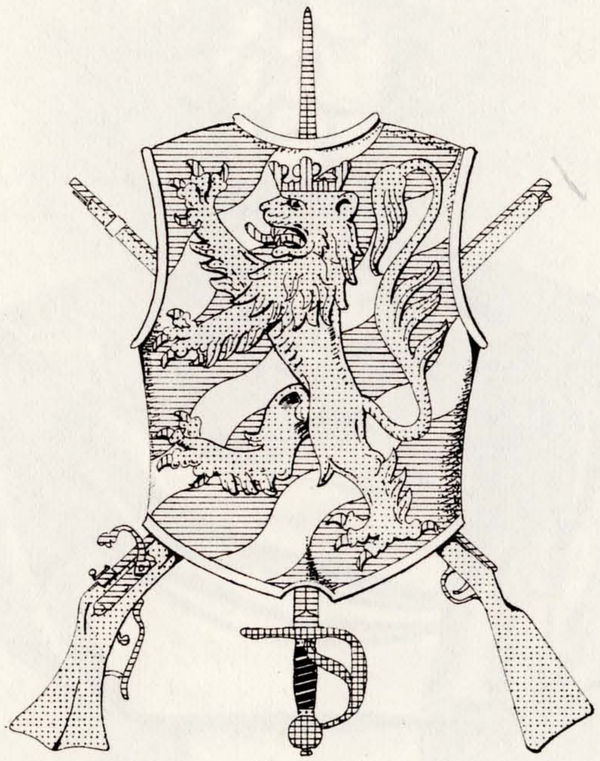

GÖTA VAPENHISTORISKA SÄLLSKAP

1982 Småskrift nr 1

Carl Gottfried Helvig 1765—1844
Byst i gips av C A Söderman

Namnet Helvig träffar man ofta på i vapenlitteratur i samband med kanoner, gevär, pistoler och blankvapen. Det är därför ganska märkligt att så litet är känt om honom och så litet är skrivet om hans levnad och arbete.

Carl Gottfried Helvig föddes den 7 september 1765 i Stralsund som låg i svenska Pommern. Pommern kom till Sverige samtidigt med Skåne, Blekinge och Halland. Följaktligen var Helvig svensk. Han avlade underofficersexamen vid Fortifikationen i Göteborg år 1781 vid 16 års ålder och anställdes som artillerist vid Kungl Artilleribataljonen i Göteborg samma år och härifrån började hans väg till den främsta befattningen inom artilleriet.

Det krig, som Gustaf III påbörjade mot Ryssland, ledde till att olika förband i Sverige sändes till Finland. Göteborgsbrigaden, som Helvig tillhörde, fick emellertid stanna i Sverige och kom inte i kontakt med någon fiende förrän Danmark hade förklarat krig mot Sverige år 1788. Då gick 11.000 norska soldater under danskt befäl den 24 september 1788 över Idefjorden och hade då endast 350 man emot sig vid Vettlands bro utanför Strömstad. De svenska trupperna bestod av två kompanier från Skaraborgs regemente, ett kompani artilleri samt 27 jägare. Dessa drog sig sakta tillbaka inför övermakten och norrmännen avancerade i samma långsamma takt söderut. Den svenska styrkan stod under befäl av översten Werner Tranefeldt medan norrmännen hade en dansk prins Carl av Hessen till befälhavare, som vid sin sida hade den danske kronprinsen sedermera Fredrik VI.

Den svenske generalen Carl Hierta hade givit Tranefeldt order att icke uppgiva någon post utan yttersta trångmål och detta ledde till att Tranefeldt bestämde sig för att stanna sitt återtåg och bjuda motstånd vid en plats som heter Kvistrum i närheten av Munkedal. Han utnyttjade emellertid icke traktens naturliga försvarsmöjligheter genom att förstöra och försvara en broövergång utan kastade i stället upp en del förskansningar mellan ån och en bergshöjd.

Hans styrka hade nu vuxit till drygt 800 man. I denna ingick Helvig som sergeant och chef för en kanon. Sedan norrmännen utan motstånd gått över bron, sändes ett par bataljoner norrut för att kringgå bergshöjden åt öster och söder för att därifrån falla svenskarna i ryggen. Den 29 september omkring kl 18 anföll den norska huvudstyrkan norrifrån och strax därpå inrapporterades norrmännen på anmarsch från söder, varigenom svenskarna blev helt instängda. Några kanoner beordrades då att vända helt om för att ge eld mot söder. Därvid kom elden lös i en hög karduser bredvid den kanon som stod under Helvigs befäl. En våldsam explosion uppstod, så att Helvig och hela kanonservicen försattes ur stridbart skick. Hela striden varade omkring 3/4 timme, då svenskarna fann det bäst att ge spelet förlorat och kapitulerade. På vardera sidan hade man då 5 döda. På norska sidan 16 och på svenska sidan 62 sårade, dit Helvig räknades.
Hans skador tycktes emellertid inte ha varit av allvarligare slag för år 1791 återfinner vi honom som underlöjtnant vid Stralsunds artilleribataljon. År 1792 kom han till Stockholm och utnämndes 1794 till stabskapten vid artilleriet.
Vid denna tidpunkt hade en landsman till Helvig, efter att först ha varit preussisk tjänst, gått över till svensk tjänst. Hans namn var Carl Friedrich Cardell och han arbetade energiskt på att införa ett ridande artilleri i svenska armén. Så småningom lyckades hans arbete och han fick i uppdrag att organisera en ridande artilleridivision i Stralsund, som knöts till Wendes artilleriregemente. En av officerarna vid Wendes regemente var Helvig, som 1795 blev major vid detta regemente.
Kanonerna till det ridande artilleriet tillverkades i Stockholm och göts under överinseende av Helvig, som tjänstgjorde som kontrollant. Det är troligen i detta sammanhang, som han fått impulsen till sina idéer om, att kanoner kunde tillverkas på ett annat sätt, men först efter ca 10 år kunde han få se dessa planer förverkligade.
År 1802 utnämndes Helvig till överstelöjtnant vid Göta artilleriregemente. Tydligen hade han gjort sig känd som en skicklig vapenexpert, för samma år kallades han såsom medlem i 1802 års

artillerikommission och medhjälpare till general Bror Cederström, som var den främste talesmannen för införandet av moderna vapen och metoder inom svenska armén även för artilleriet, trots att han själv inte var artillerist. 1803 blev Cederström generalinspektör för artilleriet och utsåg Helvig till sin närmaste medhjälpare med överstes grad i egenskap av inspektör för artilleriet år 1805. Kommissionen föreslog, att en artilleristab skulle inrättas och sättas under chefskap av en generaltygmästare. Den förste innehavaren av denna befattning blev Helvig, som tillträdde år 1807 och även samma år blev adlad under namnet Helvig. Denna sammanslagning av den högsta artilleribefattningen var den viktigaste ågärden för nydaningen av artilleriet under 1800-talets början. All materialanskaffning för arméns vapen verkställdes genom Krigskollegie artilleridepartement med generalfälttygmästaren som chef. Här finner vi alltså förklaringen till, att Helvig inte bara sysslade med kanoner utan även med gevär, pistoler och blankvapen.

I samband med inrättandet av artilleristaben år 1807 anbefalldes även, att en artillerimodellkammare skulle inrättas i artillerigården och härigenom kom Helvig att medverka till att grunden lades till den stora vapensamling, som vi idag känner under namnet Armémuseum.

Till en början hade Helvig arbetat gemensamt med den tidigare nämnde Cardell för att få fram lämpligt pjäsmaterial och annan utrustning. Efter hand uppstod emellertid stora motsättningar mellan dem, som bragte samarbetet till ett slut. Helvig var förespråkare för ett åkande artilleri medan Cardell ville ha ett ridande artilleri. Helvig föredrog järnkanoner medan Cardell ville ha bronskanoner. I många ärenden var Helvig långt före sin tid. Han mötte dock icke någon uppskattning eller förståelse för sina synpunkter från kronprinsens, sedermera kung Carl XIV Johans, sida. Då generalmajor Suremain år 1812 blev förordnad till generalfälttygmästare, ansåg sig Helvig förbigången och begärde tjänstledighet. Han lämnade Sverige och återvände till Pommern. Han kom sedan aldrig tillbaka till Sverige och fick avsked år 1815.

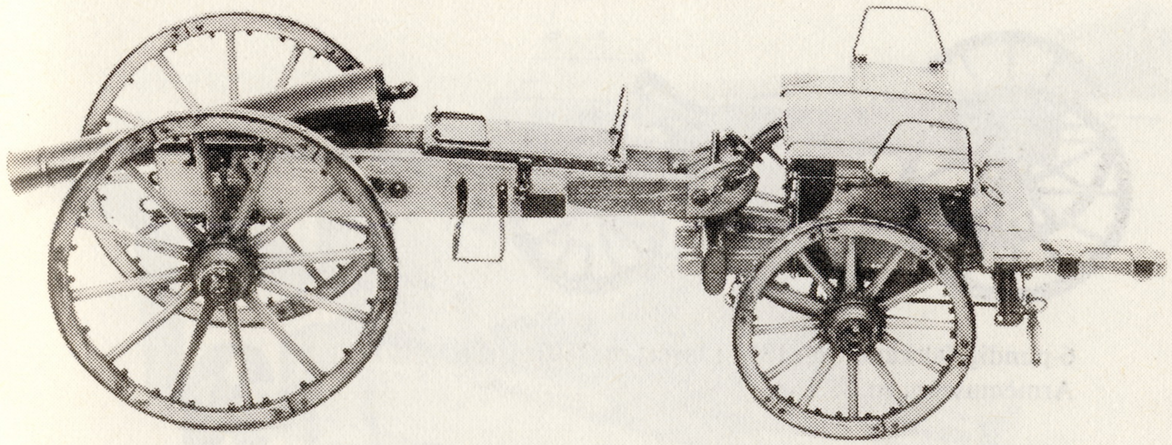

Hästdragen kanon m/Helvig. Början 1800-talet.
Armémuseum nr 558

Då Helvig lämnade Sverige blev Cardell den ende kvarvarande kapaciteten inom artilleriet och år 1816 utsågs Cardell till generalfälttygmästare och chef för artilleriet vid Suremains avgång.

Pommern dit Helvig begivit sig överlämnades av Sverige till Danmark år 1814, men redan år 1815 fick Danmark avträda området till Preussen. Helvig sökte sig till preussisk militärtjänst och med hans kunnighet och förtjänster är det inte förvånande, att han år 1816 återfinns som generalmajor i preussisk tjänst. Han verkade där till år 1826 och utnämndes i samband med sin avgång från aktiv tjänst till generallöjtnant och excellens titel. Han var sedan bosatt i Berlin, där han avled den 11 maj 1844.

Helvigs namn som vapenkonstruktör kan sammankopplas med alla på 1800-talets början förekommande vapentyper.

Som material till kanoner användes i slutet av 1700-talet järn till grövre fält-, fästnings- och sjöartilleri medan man utomlands allmänt utnyttjade brons för fältartilleriet. Sverige var ett av de få

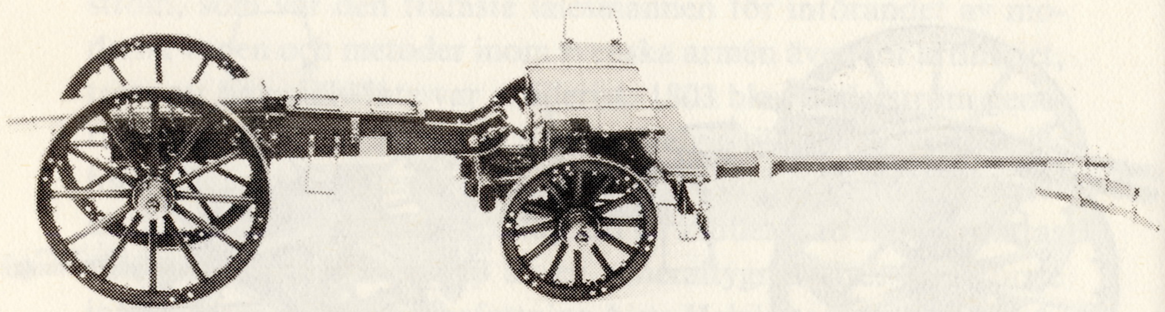

6-pundig fältkanon m/1804 i lavett m/1807.
Armémuseum nr 15.868

länder där fältkanoner göts i järn, vilket kan förklaras av det goda svenska järnets beskaffenhet och den rika tillgång på järn som fanns. De modeller, som då användes i Sverige, voro konstruerade av Ehrenswärd eller de ännu äldre av Cronstedt. Helvig konstruerade år 1804 nya fältkanoner av järn som voro 1/3-del lättare än de tidigare kanonerna. Dessa nya kanoner fastställdes delvis först år 1806 och 1808 och utgjordes av 6-pundig, 12-pundig och 24-pundig kanonmodell.

Helvig konstruerade även fasta uppsättningsinstrument samt förbättrade riktskruven på så sätt att den kringvreds med vev och som på 12-pundiga och 24-pundiga kanoner användes ända till slutet av 1800-talet.

Helvig förbättrade fästningslavetterna och förändrade förställarna vid fältartilleriet genom att tistelstången förlängdes samtidigt som han åstadkom plats för ammunitionskistor.

Det var inte endast genom konstruktioner av nya kanoner och materialförbättringar inom artilleriet som Helvig gjorde sig känd. Han verkade för en hel förändring av artilleriet, vilket kallas det Helvigska systemet och som bibehölls till år 1831. Det innebar bl a nyheter beträffande fältkanonernas förflyttning och införande av det åkande och ridande artilleriet. Även på personalsidan

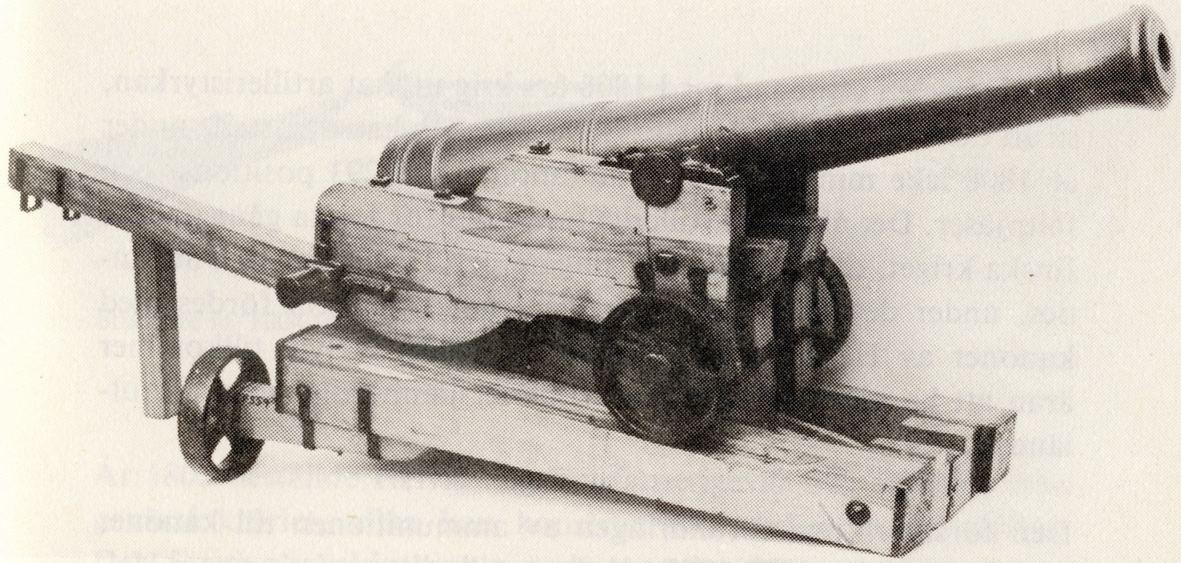

Fästningslavett m/1808 med 24-pundig kanon m/1785.
Armémuseum nr 559

skedde förändringar så, att de tidigare använda trosskuskarna utbyttes mot utbildat artillerimanskap. De meniga, som tidigare kallats hantlangare, blevo nu benämnda artillerister. De olika regementena tilldelades stamhästar. Helvig var en drivande kraft, vilken på alla områden verkade för att avhjälpa de största bristerna och åstadkomma ett effektivt artilleri.

Jag har tidigare nämnt om Helvigs åkande artilleri till skillnad mot Cardells ridande artilleri. Det är därför märkligt att notera, att när Cardell i sin tur blev generalfälttygmästare, så tycks han själv ha insett fördelarna med det Helvigska systemet, varigenom det åkande artilleriet fick företräde framför det ridande samtidigt som tillverkningen av bronskanoner genom m/1816 blev den sista som tillverkades. Cardell avled år 1821 och begravdes på Östermalms kyrkogård i Stockholm. Som en kuriositet kan påpekas, att fastän Cardell under större delen av sin livstid var förespråkare för bronskanoner, så pryds hans gravvård av två fältkanoner av Helvigs modell av järn i original.

Helvig hade i samband med 1808 års krig utökat artilleristyrkan, så att den slutligen omfattade 7.200 man och han utrustade under år 1808 icke mindre än 270 fältkanoner och 293 positions- och fältpjäser. Det åkande artilleriet användes för första gången i det finska kriget, där kanoner av tidigare och Helvigs modell användes, under det att de senare krigen mot Napoleon fördes med kanoner av Helvigs och Cardells modeller. Helvig tillkommer äran att ha gjort det svenska artilleriet jämbördigt med det utländska.

Den första viktiga förändringen av ammunitionen till kanoner kom under tiden 1802-1807, då den artillerikommission som Helvig ledde ändrade hela ammunitionsutrustningen. De s k konkavkulorna, som infördes på 1700-talet och utgjorde ett slags brandgranater, förbättrades. Helvig var den förste som införde inställbara tidrör till granater. För kartescher vidtogs den förändringen, att druvhagel och blyskrot avskaffades och man fyllde kartescherna enbart med järnskrot. Som material till karduserna infördes kläde och vadmal.

Det var inte bara ammunition till kanoner som intresserade Helvig. Han sysslade också med kulor till studsare och utförde provskjutningar år 1804 med avlånga kulor, som baktill hade en konisk urholkning. Krutladdningen var mindre än för de vanliga kulorna men ändå erhölls samma träffverkan. Dessa försök ledde emellertid icke till någon ny modell beroende på samtidens konservativa inställning. Helvig var således i verkligheten flera årtionden före den franska kaptenen Minie.

Helvig konstruerade även ovala ihåliga kulor fyllda med brandsats men användningen av dessa tycks ha stannat på försöksstadiet och först några årtionden senare infördes s k brandcylindrar. Även här var Helvig långt före sin tid.

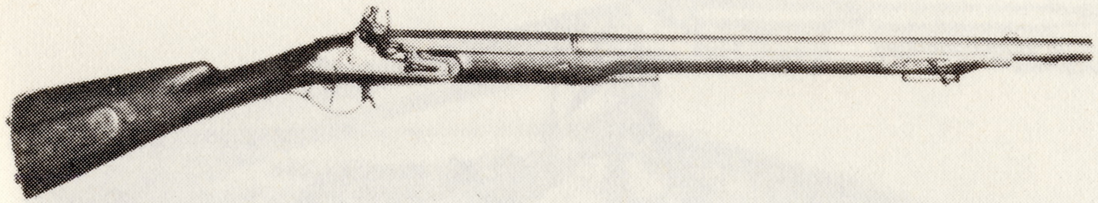

Studsare m/1804 för fotjägare

År 1803 beställde Helvig några infanterigevär och studsare från gevärsfaktoriet, vilka han konstruerade med 4 runda räfflor. Den första provskjutningen ägde rum den 26 mars 1804 på isen utanför Kaknäs. Den räfflade studsaren blev antagen som m/1804 och tillverkades i omkring 1000 exemplar.

Samma år fastställdes även modell för en speciell kavalleristudsare, som Helvig konstruerade och av denna tillverkades 400 exemplar. Den kallas studsare m/1804 för hästjägare.

Beträffande det räfflade geväret så beställdes 1806 ett antal av 200 st för vidare försök och i april 1807 fastställdes modellen m/1807 räfflat gevär för att användas av infanteri och jägare.

Då det finska kriget utbröt fanns det totalt 20.513 gevär i Sverige och Finland. Detta var givetvis ett otillräckligt antal eftersom exempelvis enbart det uppbådade lantvärnet omfattade 30.000 man. Man sände därför en artilleriofficer till England med uppdrag att beställa 12.000 gevär av Helvigs modell, eftersom de svenska gevärsfaktorierna icke hade kapacitet nog för att fylla behovet. De engelska fabrikerna förklarade emellertid den Helvigska modellen med räfflor såsom alldeles för dyrbar att tillverka och genom förmedling av den svenske ministern i London erhölls tillstånd att köpa befintliga gevär från de engelska förråden. I

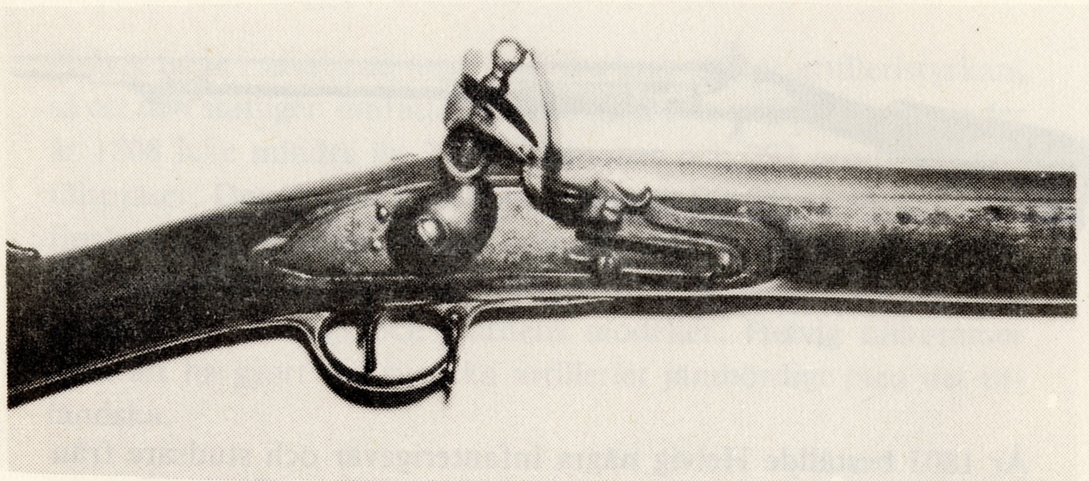

Engelskt gevär m/1794
inkommet till Sverige 1808 och 1812

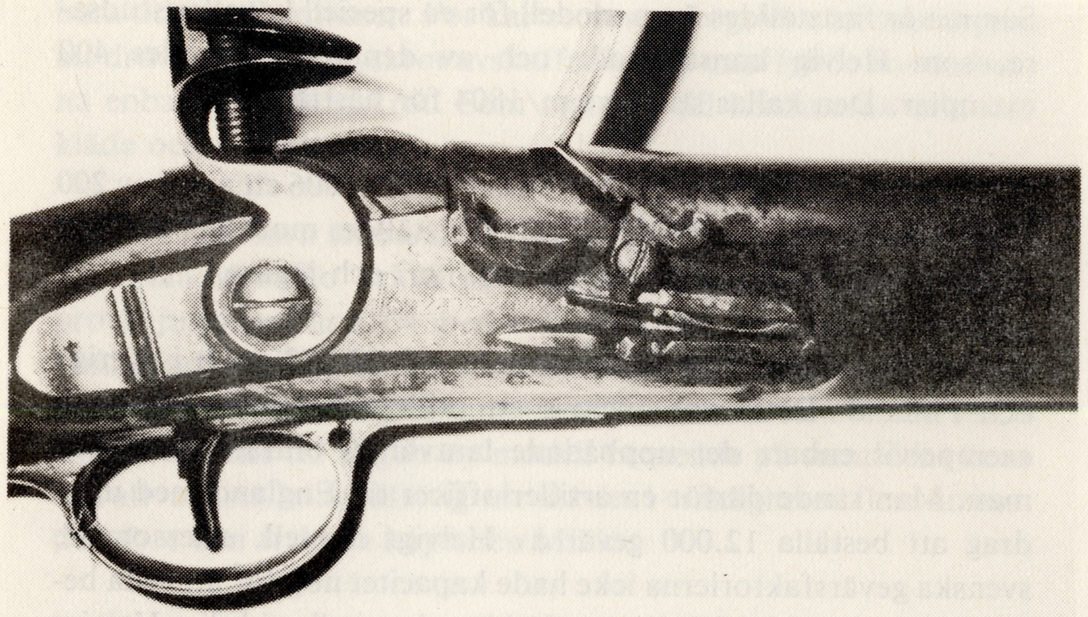

Engelsk-preussiskt gevär
inkommet 1808 till Sverige

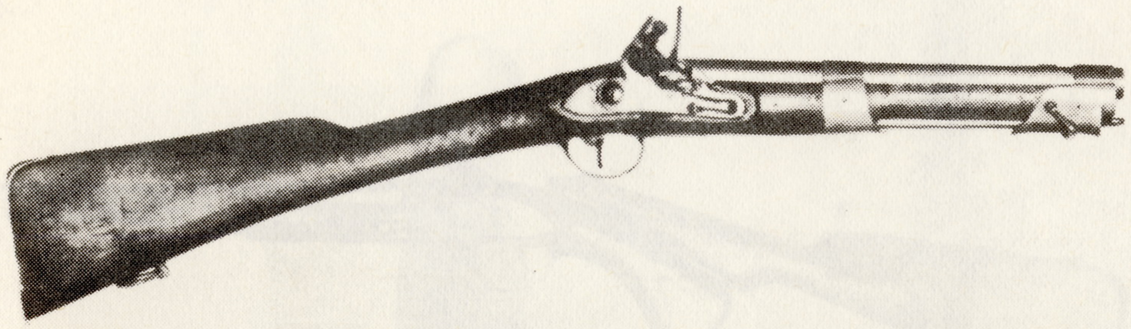

Försöksmodell av karbin med pistolpipa
och gevärskolv

stället för det ursprungligen tänkta antalet 12.000 köptes nu 35.000 gevär och en stor mängd ammunition. Av dessa voro 23.000 vanliga engelska infanterigevär och 12.000 engelsk-preussiska gevär. Dessa senare voro preussiska gevär, som tagits av engelsmännen i Königsberg och ändrats i Birmingham och hade därför både preussiska stämplar och Birminghamstämplar. År 1812 erhöll Sverige ytterligare 20.000 gevär från England av samma typ som tidigare.

Helvig hade även lett en del försök, som givit till resultat att en slätborrad karbin överträffades beträffande precision och verkan av en räfflad karbin. Under försöken användes en karbin med gevärskolv och med pipa från pistol m/1807. Det slutliga resultatet blev att Helvig delade kolven från pistolen, så att denna fick en påsättbar löskolv, när den skulle användas som tvåhandsvapen.

År 1807 fastställdes denna pistol för hela kavalleriet och därvid bestämdes att varje ryttare skulle förses med en räfflad och en slätborrad pistol. Löskolven skulle passa till båda pistolerna. Vidare bestämdes att alla äldre pistoler, som fanns i förråd, skulle omändras så att de fingo samma längd som de nya pistolerna och förses med fäste för löskolv. Denna pistol kallas m/1807 förändringsmodell. I detta sammanhang bestämdes även, att alla pipor skulle brungöras.

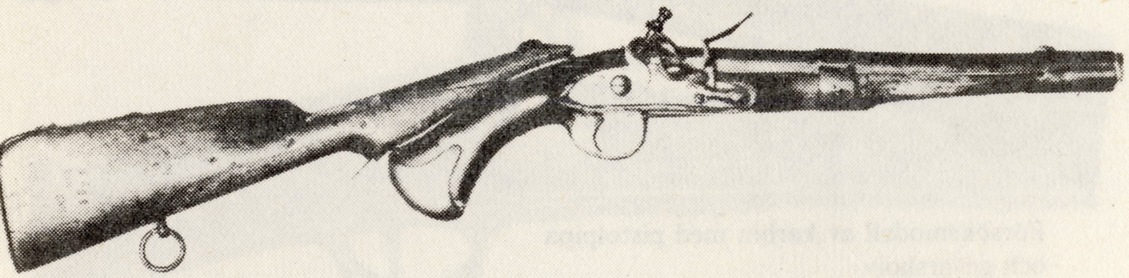

Pistol m/1807 med löskolv

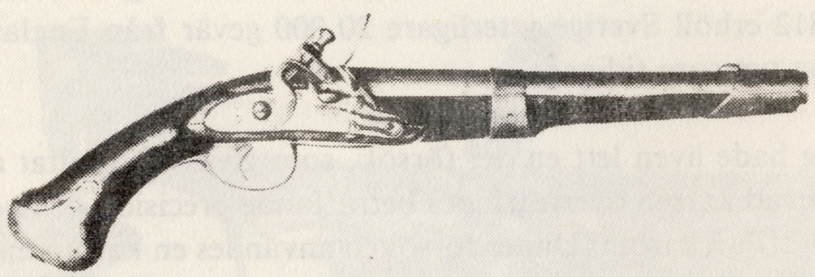

Pistol m/1807 förändringsmodell

Redan år 1808 kom en ny modell på pistol med 8-kantigt kammarstycke och med lås av Helvigs konstruktion. Denna tycks emellertid endast ha tillverkats i ett mycket litet antal och troligen inhiberats eftersom pistol m/1807 har tillverkats under åren 1810-1814.

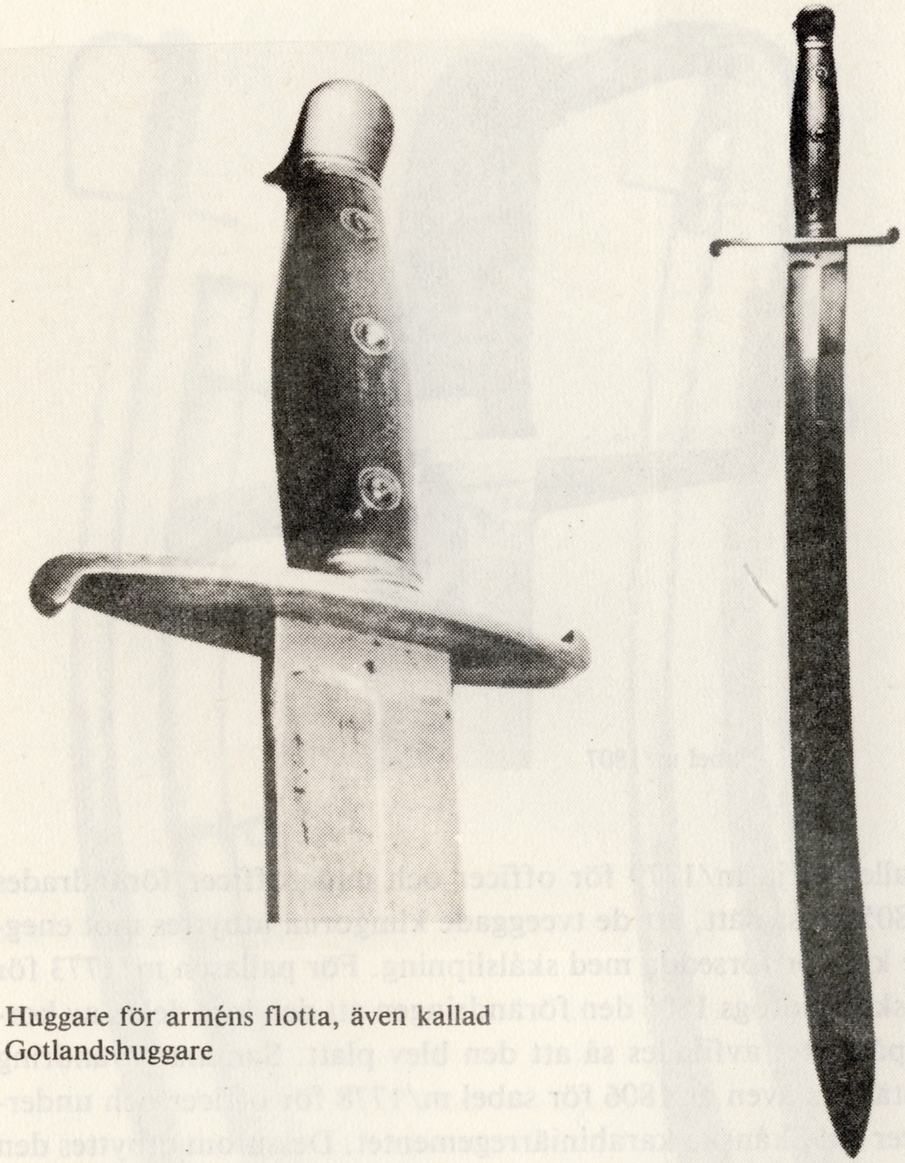

Huggare för arméns flotta, även kallad Gotlandshuggare

Det är emellertid inte bara på skjutvapensidan som Helvig gjort sina insatser. Den huggare för arméns flotta, som är gjord enligt rysk förebild, anskaffades någon gång mellan 1804-1807 och anses vara konstruerad av Helvig. Den tillverkades i 500 exemplar och översändes år 1810 till Gotland för användning av Gotlands nationalbeväring.

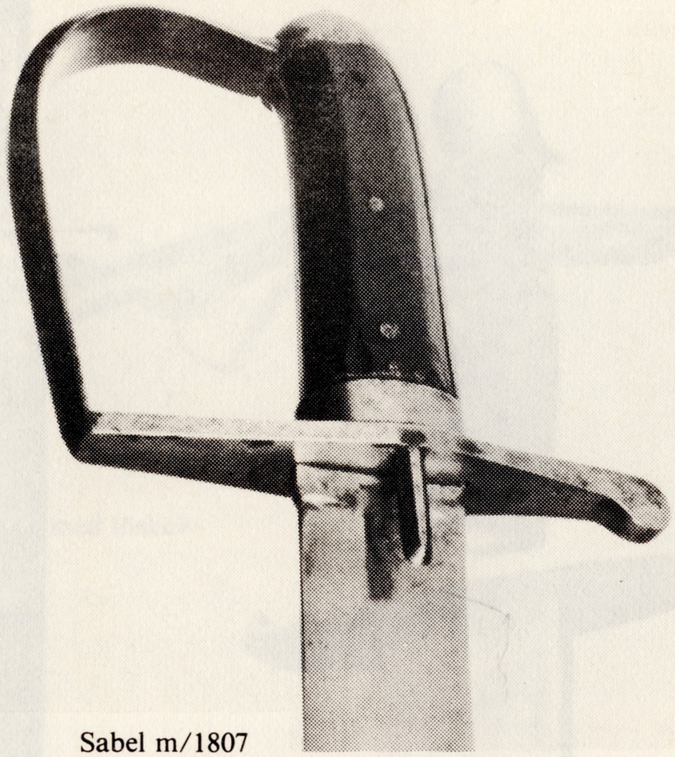

Sabel m/1807

Kavallerivärja m/1779 för officer och underofficer förändrades år 1805 på så sätt, att de tveeggade klingorna utbyttes mot eneggade klingor försedda med skålslipning. För pallasch m/1773 för manskap vidtogs 1806 den förändringen att den inre delen av korgen på fästet avfilades så att den blev platt. Samma förändring fastställdes även år 1806 för sabel m/1778 för officer och underofficer vid Skånska karabiniärregementet. Dessutom utbyttes den böjda klingan mot en rak, varigenom vapnet förändrades till pallasch.

I samband med Napoleonkrigen hade sabeln mer och mer börjat införas såsom sidovapen i stället för pallaschen och Helvig erhöll i uppdrag att konstruera en ny sabel för den svenska armén. Denna nya sabel fick benämningen m/1807 och är den första svenska sabeln med balja helt av järn och betecknande för denna är också att kaveln är av oklätt trä.

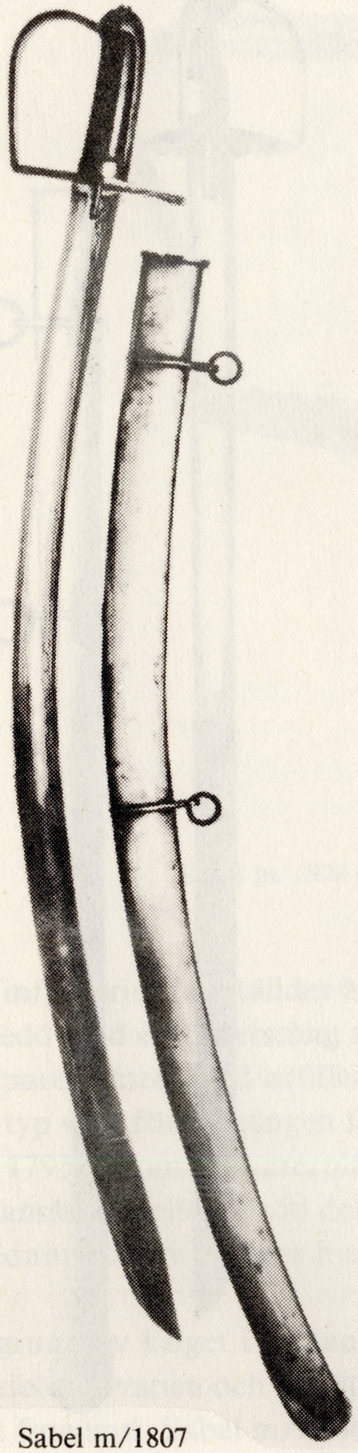

Sabel m/1807

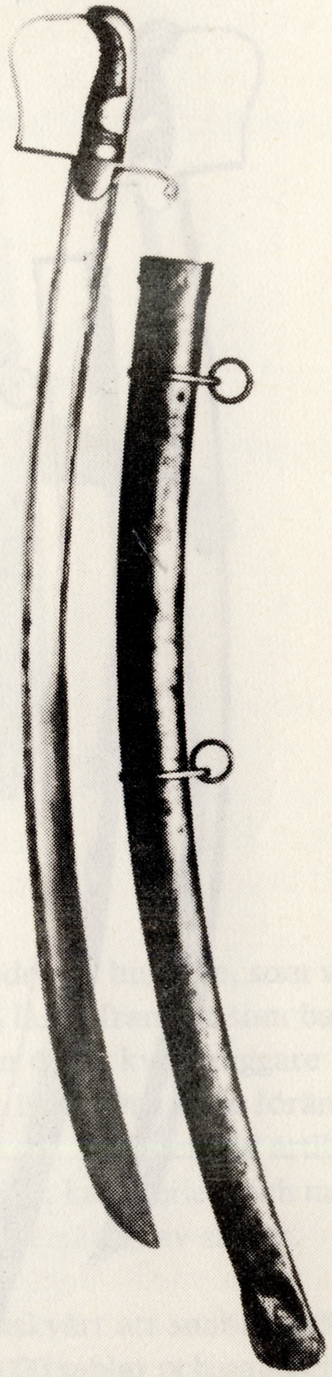

Sabel m/1808 för artilleriet

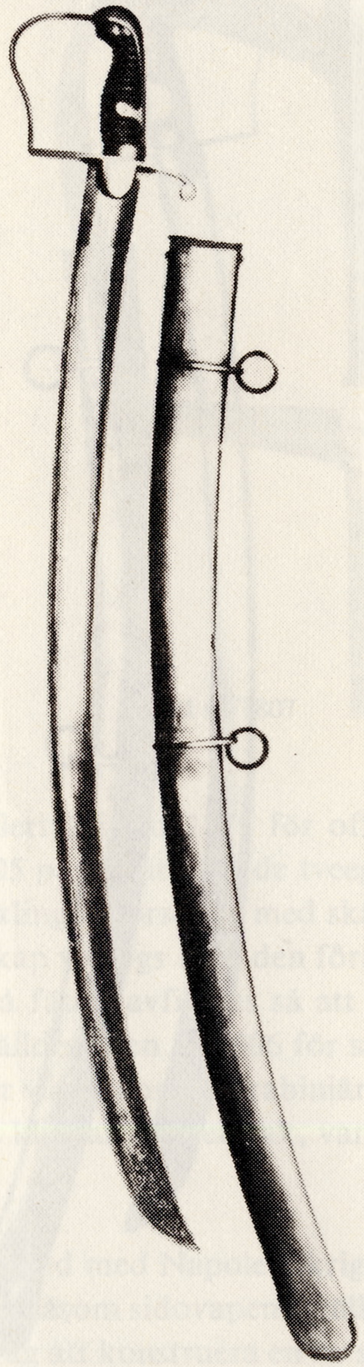

Sabel m/1808 för artilleriet. Variant

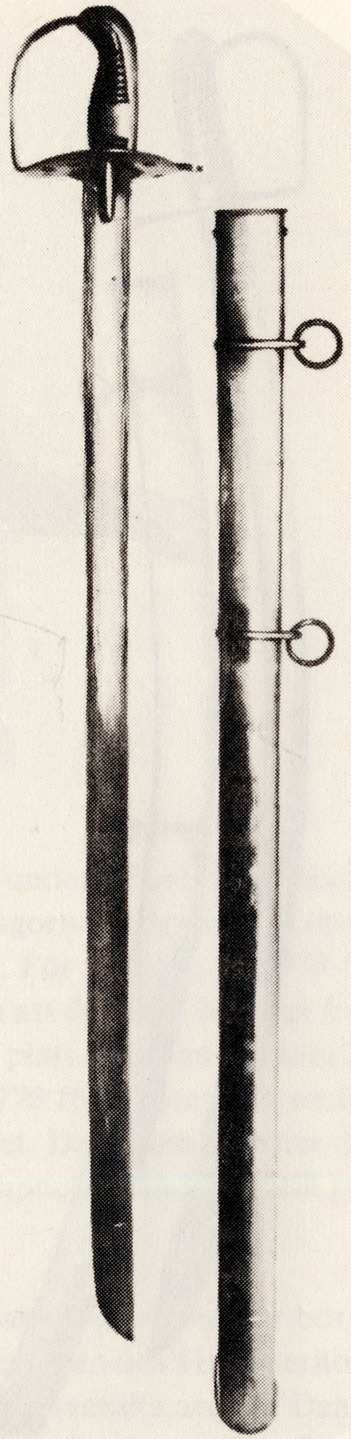

Pallasch m/1808 för kavalleriet

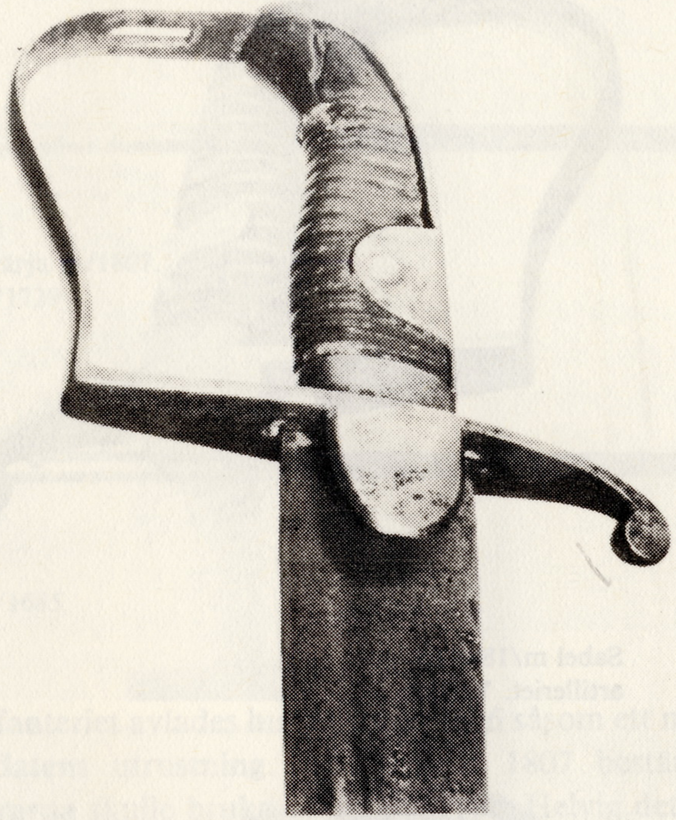

Sabel m/1808 för artilleriet

För infanteriet fastställdes år 1803 en modell av huggare, som var försedd med en parerstång som gick lika långt framför som bakom parerplåten. Vid artilleriet hade man ännu kvar huggare av den typ som första gången fastställdes år 1748. Den hade förändrats 1795 genom att parerplåten förminskats. Tjänsten vid artilleriet ansågs emellertid vid denna tid att bli lik kavalleriets och med anledning därav avlades huggarna för att ersättas av sablar.

På grund av kriget i Finland blev det önskvärt att snabbt utöka antalet sidovapen och år 1808 inköptes 4000 sablar och pallascher från England. Sabel m/1808 för artilleriets manskap och pallasch m/1808 för kavalleriets manskap kan därför även tillskrivas Helvig.

Sabel m/1808 för artilleriet. Variant

Pallasch m/1808 för kavalleriet

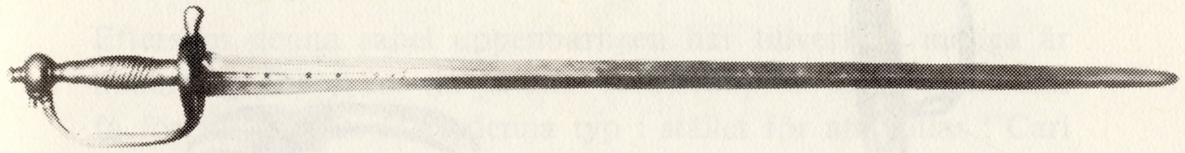

Underofficersvärja m/1807.
Med klinga m/1739

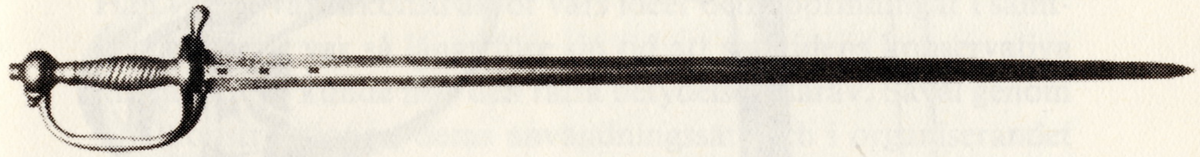

Med klinga m/1685

Även vid infanteriet avlades huggarna år 1806 såsom ett medel att minska soldatens utrustning. Då man år 1807 bestämde att underofficerarna skulle bruka värjor, så löste Helvig detta på så sätt att han tog fästena från de avlagda huggarna m/1748 och försåg dem med klingor från värja m/1685 och m/1729 eller m/1739.

År 1808 infördes huggarna återigen såsom beväpning för soldaterna vid infanteriet och huggarna m/1808 som nu tillkom skiljer sig endast obetydligt från den ursprungliga modellen från 1748.

För en person med Helvigs intresse för vapenkonstruktioner är det givetvis helt naturligt att han konstruerat och låtit tillverka en sabel för personligt bruk. Den sabel som sålunda kan tillskrivas Helvig är tillverkad i början av 1800-talet och utgörs av en typ som var vanlig i alla länder på den tiden och är försedd med fäste av förgylld mässing med parerstång, handbygel och två sidospänger. I Sverige brukar sablar av denna typ kallas ''Carl Johanfäste''. Klingan är eneggad, med dubbel skålslipning och s k blodrännor samt upptill graverad och förgylld med tre kronor inom

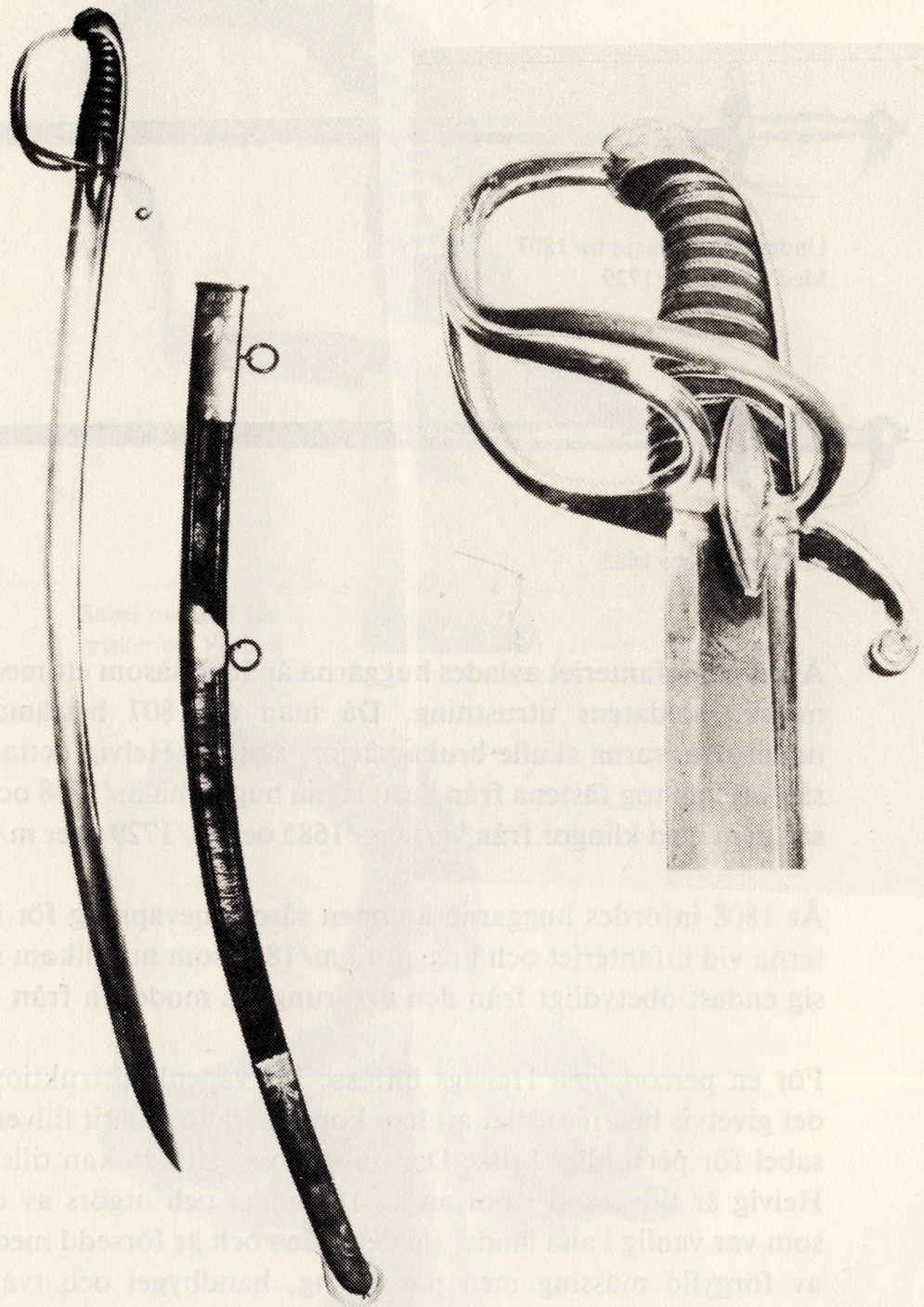

Sabel för officer vid artilleriet, 1800-talets början.
Konstruerad och buren av C G Helvig

oval på tvärstreckad bakgrund. På ansatsen är ingraverat C HELVIG.

Eftersom denna sabel uppenbarligen har tillverkats många år innan Carl Johan ens var påtänkt som kronprins kanske man kan få föreslå att fästen av denna typ i stället för att kallas ''Carl Johanfäste'' i fortsättningen döps om till ''Helvigfäste''.

Det skulle vara ett lämpligt hedersbevis för en man, som utan tvekan varit den mest allsidiga vapenkonstruktör som Sverige haft. Han var en vapenkonstruktör vars idéer och uppfinningar i samtliga avseende var så långt före sin tid att samtidens konservativa militärer icke kunde inse den rätta betydelsen därav. Såväl genom sina konstruktioner, deras användningssätt och i organiserandet av det på den tiden moderna svenska artilleriet utgjorde han en tillgång för Sverige som vi har all anledning att vara tacksamma för och ihågkomma.

Den bild av Helvig som person som lämnas i litteraturen verkar inte vara särskilt positiv för Helvig, även om man ger honom en förtjänst såsom uppfinnare av en mängd förbättringar men det framgår även med all tydlighet att han hade att bemöta ett avsevärt motstånd inte endast av ekonomisk art från krigsrådets sida utan även ifråga om personliga förhållanden. Det är tyvärr en gammal svensk ovana att vilja förringa en person som från ett enkelt ursprung kunnat arbeta sig upp till en ledande position och säkerligen utgjorde Helvig inte något undantag för att inte råka ut för avund och förtal. Då Helvig övertog ansvaret för anskaffningen av allt material såväl för artilleri som infanteri så fick han göra detta i ett läge där Sverige genom brist på omtanke och med ringa förutseende hade ställt sig långt efter vapenutvecklingen i andra länder och dessutom försatt sig själv i en skriande brist på vapen genom försäljning av stora mängder vapen både till Preussen och Ryssland. Detta är bl a förklaringen till att Sverige vid krigsutbrottet 1808 hade så få gevär som tidigare omtalats. Att på en kort tid lyckas skaffa fram nya vapen, att konstruera nya modeller och att nydana artilleriet krävde säkerligen hårda tag, som

nödvändigtvis måste ha känts besvärande för många. Att Helvigs insats emellertid uppskattats på högre ort torde väl framgå av den hedersbevisning som adlandet år 1807 innebar.

Helvigs vedersakare beskyllde honom bl a för brist på takt och hyfs samt i avsaknad av moraliska begrepp. Till detta vill jag påpeka att Helvig var gift med friherrinnan Anna Amalia von Imhoff. Denna hade åtnjutit en vårdad uppfostran och verkat som hovdam. Hon hade starka litterära ambitioner och uppmuntrades av både Goethe och Schiller. Hon gjorde bl a ett starkt intryck på Geijer och blev särskilt känd såsom översättare av Atterbom- och Geijerdikter till tyska språket. Mest känd blev hennes översättning av ''Frithiofs saga''. Det är svårt att tänka sig att en dam med denna bakgrund och livsstil skulle ingå äktenskap med Helvig om han motsvarat de uttalanden som ovan refererats. Den finns betydligt större anledning att tro att makarna umgicks på en likställd nivå. Makarna hade i sitt äktenskap fyra barn, varav tre föddes i Sverige och ett efter flyttningen till Berlin. Två av barnen var gossar, varav den ene dog vid sjuårs ålder medan den andra, Bror Imhoff, flyttade med familjen till Preussen. Denne hade i sin tur en son, och vid dennes död 1891 utslocknade Helvigska ätten.

Sedan Helvig lämnat Sverige anställdes han den 19/12 1815 i preussisk tjänst som generalmajor med en årslön av 2.000 taler, dock till en början utan tjänst men med sysselsättning i samband med olika försök beträffande artilleripjäser. Den 10/1 1822 erhöll han som specialuppdrag att utvälja lämpligt utgångsmaterial för tillverkning av gjutjärnskanoner och att leda försök med dessa kanoner avsedda för nya fästningar och för belägring. Detta arbete var förlagt till Coblenz och i samband härmed höjdes hans lön till 3.000 taler per år.

Den 13/6 1825 erhöll von Helvig, som han kallade sig efter återkomsten till Tyskland, avsked och som erkänsla för det arbete han nedlagt utnämndes han till generallöjtnant och tilldelades

Röda Örnsorden. Även efter pensioneringen deltog generallöjtnant von Helvig i flera olika försök som gällde krigsmaterial och så sent som 1832 erhöll han en skrivelse daterad 28/5 från kung Friedrich Wilhelm III med tack för det arbete som han nedlagt i avsikt att åstadkomma en större verkningsgrad än tidigare med användande av en betydligt reducerad krutladdning och för uppfinning av en anordning för mätning av hastigheten på avskjutna kulor.

Trots att Helvig ansåg sig icke ha fått det erkännande och uppskattning, som han väntat sig, fortsatte han att vara en varm beundrare av de svenska traditionerna. Då han lämnade Sverige och vistades i Pommern och Preussen tog han initiativet till att säkerställa minnesmärket vid Lützen över Gustaf II Adolf. Vid Lützen fanns tidigare som minnesvård en stor sten, som utmärkte platsen där Gustaf Adolfs kropp blivit återfunnen. Under årens lopp hade denna sten blivit illa åtgången.

Helvig vidtog då åtgärder till platsens prydande och vård. Han lät år 1813 förse stenen med ett underlag av i kors lagda gråstenar, varav en med inskription, som emellertid redan 10 år senare var oläslig. Troligen var det också Helvig som lät hugga in bokstäverna G.A. 1632 i den gamla stenen.

Man kan inte annat än anse att Helvigs handlande var en vacker uppmärksamhet och det är snarast beklagansvärt att Sveriges rike icke tidigare vidtagit några åtgärder för att erinra om minnet av en av våra största konungar.

Genom sina insatser att i en svår tid nydana det svenska artilleriet så att det blev jämställt med den tidens moderna utländska artilleri samt att tillrätta och reparera de brister som tidigare ansvarslösa medlemmar av försvarsledningen åstadkommit ifråga om beväpningen av armén så har Carl Gottfried Helvig gjort sitt namn känt och ärat i den svenska historien och kanske allra främst för dem som är intresserade av vapenhistoria.

Källor

J Alm: Arméns eldhandvapen förr och nu. Stockholm 1953.
Blanka vapen och skyddsvapen. Stockholm 1932.
Eldhandvapen I. Stockholm 1933.
Flottans handvapen. Stockholm 1954.

Armémuseum: Svenskt landförsvar. Malmö 1946.
Meddelande XXIV. Stockholm 1963.
Meddelande XXXIII. Stockholm 1972.

B Lissmark: Svenska försvarets pistoler och revolvrar. Karlskrona 1974.

J A Hazelius: Lärobok i Artilleri. Stockholm 1833.

V Ljungberg: Göteborgs befästningar och garnison. Göteborg 1924.

J Mankell: Anteckningar rörande Svenska regementenas historia. Stockholm 1864.

E Matz: Sällsamheter i Bohuslän och Dalsland. Stockholm 1975.

G Modigh: Kungl Göta Artilleriregemente. Göteborg 1962.

F A Spak: Bidrag till handskjutvapnens historia. Stockholm 1890.

G Elgenstierna: Svenska adelns ättartavlor. Stockholm 1925.

Kurt von Priesdorff: Soldatisches Führertum, Teil 7. Hamburg 1936.

Sv Vapenhistoriska Sällskapet:
Årsskrift. Stockholm 1926.
Årsskrift. Stockholm 1940—1941.

Svenska Armén genom tiderna. Malmö 1949.
Wendes regemente 1813. Göteborg 1913.
Krigskollegii Historia II. Stockholm 1930.
Stiftelse Lützenfondens Minnesskrift: Lützenboken. Göteborg 1932.